

Tartalomjegyzék

II. Törvényekhez tartozó indokolások

Végső előterjesztői indokolás az adóalap-erózió és nyereségátcsoportosítás megelőzése érdekében hozott, adóegyezményekhez kapcsolódó intézkedések végrehajtásáról szóló Multilaterális Egyezmény kihirdetéséről szóló 2021. évi III. törvényhez	484
Végső előterjesztői indokolás a Montrealban, 1999. május 28-án kelt, a nemzetközi légi fuvarozásra vonatkozó egyes jogszabályok egységesítéséről szóló Egyezmény 2019. évi módosításáról szóló, a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet által kiadott, 2019. június 28-án kelt, LE 3/38.1-19/50 számú Tagállami Értesítő és a Montrealban, 1999. május 28-án kelt, a nemzetközi légi fuvarozásra vonatkozó egyes jogszabályok egységesítéséről szóló Egyezmény 2019. évi módosításáról szóló, a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet által kiadott, 2019. október 11-én kelt, LE 3/38.1-19/70 számú Tagállami Értesítő kihirdetéséről szóló 2021. évi IV. törvényhez	488
Végső előterjesztői indokolás a Magyarország Kormánya és a Finn Köztársaság Kormánya között a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Finn Köztársaság Kormánya között a beruházások védelméről szóló megállapodás megszűnéséről szóló megállapodás kihirdetéséről szóló 2021. évi V. törvényhez	489
Végső előterjesztői indokolás a Magyarország Kormánya és a Koszovói Köztársaság Kormánya között a beruházások ösztönzéséről és kölcsönös védelméről szóló megállapodás kihirdetéséről szóló 2021. évi VI. törvényhez	491
Végső előterjesztői indokolás a Magyarország Kormánya és a Szlovák Köztársaság Kormánya között a katonai repülés területén folytatott együttműködésről szóló Megállapodás kihirdetéséről szóló 2021. évi VII. törvényhez	494

II. Törvényekhez tartozó indokolások

Végső előterjesztői indokolás

az adóalap-erózió és nyereségátcsoportosítás megelőzése érdekében hozott, adóegyezményekhez kapcsolódó intézkedések végrehajtásáról szóló Multilaterális Egyezmény kihirdetéséről szóló 2021. évi III. törvényhez

(Az indokolás az Indokolások Tárában közzétételre kerül.)

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) a nemzetközi adócsalás és adóelkerülés elleni fellépés céljával 2013-ban indította el adóalap-elkerülés és nyereség áthelyezés (a jelenség elnevezése angolul: base erosion and profit shifting, azaz BEPS) visszaszorítására irányuló programját.

Az OECD a program keretében a 2013–2015-ös években számos, az egyes államok belső szabályaiba, valamint a kétoldalú adóegyezményekbe építhető ajánlást fogalmazott meg. Mivel az ajánlásokban foglaltaknak az államok kétoldalú adóegyezményeibe történő átemelése rendkívül időigényes és költséges folyamat lenne, az OECD keretein belül kidolgozásra került egy olyan új jogi eszköz, amely lehetővé teszi a bilaterális adóegyezmények multilaterális egyezmény által történő módosítását. Az új jogi eszköz „Az adóalap-erózió és nyereségátcsoportosítás megelőzése érdekében hozott, adóegyezményekhez kapcsolódó intézkedések végrehajtásáról szóló Multilaterális Egyezmény” nevet kapta, angol elnevezéssel Multilateral Convention to Implement Tax Treaty Related Measures to Prevent Base Erosion and Profit Shifting (a továbbiakban: Multilaterális Adóegyezmény).

A program keretében kidolgozott, az egyes államok meglévő bilaterális adóegyezményeinek módosítását célzó Multilaterális Adóegyezmény aláírására Magyarország részéről 2017. június 7-én került sor. Az aláírásra a felhatalmazást a 1299/2017. (VI. 7.) Korm. határozat tartalmazta.

A Multilaterális Adóegyezmény szolgál arra, hogy az OECD BEPS programja keretében kidolgozott ajánlások átvezetésre kerülhessenek az államok között meglévő, hatályos adóegyezményekbe. Ezek az ajánlások tartalmaznak szabályokat az ún. hibrid eszközök és jogalanyok kezelésére, az adóegyezménnyel történő visszaélések megakadályozására; az adóügyi telephely keletkezése mesterséges elkerülésének megelőzésére, az államok közötti adóügyi vitarendezés hatékonyságának növelésére, valamint a nemzetközi adóügyi választottbírói rendszer bevezetésére.

A Multilaterális Adóegyezmény szerves részét képezi az értesítés (ún. notifikáció), amelyben minden állam megjelöli választásait, fenntartásait. Az egyes államok ugyanis az értesítésben megjelölhetik, mely egyezményeiket kívánják módosítani a Multilaterális Adóegyezmény által, és a Multilaterális Adóegyezmény mely rendelkezéseit kívánják alkalmazni.

A Multilaterális Adóegyezmény révén ugyanis kizárólag azon kétoldalú adóegyezmények módosítására kerül sor, amelyek esetében a kétoldalú egyezmény mindkét szerződő partnere kölcsönösen „megjelölte” egymást.

A nemzetközi szerződéseknél szokásos módon további fenntartások megtételével zárhatók ki, illetve választhatók egyes rendelkezések a Multilaterális Adóegyezmény rendszerében, ami azt jelenti, hogy egy érintett kétoldalú egyezmény kizárólag azon cikke módosul, amelyet mindkét fél azonosan kíván módosítani.

A csatlakozó államok értesítéseinek letéteményese az OECD, aki a részes feleket értesíti minden újabb csatlakozó államról, illetve annak értesítésében foglaltakról, valamint az értesítések nyilvántartása alapján információt szolgáltat a kétoldalú egyezmények módosulásáról.

A fenntartások lehetőségéből következik, hogy nem kötelező minden, a Multilaterális Adóegyezményben megfogalmazott cikk alkalmazását választani. Ezen szabály alól kivételt az úgynevezett minimum-sztenderdek

képeznek, amelyek választása valamilyen formában minden csatlakozó ország számára kötelező. Minimum sztenderdként határozta meg az OECD az egyezmények bevezető rendelkezéseinek, preambuluma módosítását; egy általános adóelkerülés elleni szabály egyezménybe emelését; illetve a kölcsönös egyeztető eljárás szabályaira vonatkozó módosítások elfogadását.

Magyarország notifikációjában 74 egyezményt jelölt meg. Az értesítésben megjelölésre került minden olyan állam, amely a magyar ratifikáció megkezdéséig aláírta a Multilaterális Adóegyezményt, és van vele hatályos kettős adóztatás elkerüléséről szóló kétoldalú egyezménye Magyarországnak.

Magyarország a Multilaterális Adóegyezmény rendelkezései közül továbbá kizárólag a minimum sztenderdeket, a transzferár kapcsolódó kiigazítás elfogadását, valamint a választottbírói eljárás bevezetését vállalta, minden egyéb rendelkezésnél fenntartást jelentve be. A rendelkezések minimálisan szükséges, szűk körének elfogadása abból következik, hogy a korábban tett fenntartásoktól elállni bármikor lehet, de új fenntartás megtételére lehetőség már nem lesz.

Az előterjesztés mellékletében foglalt törvényjavaslat tartalmazza a Multilaterális Adóegyezményt, illetve a Magyarország által tenni kívánt értesítés hiteles angol nyelvű szövegét és annak hivatalos magyar fordítását.

A Multilaterális Adóegyezményben részes azon partnerállamok értesítései, amelyek szintén kapcsolatba kívánnak lépni Magyarországgal, nem kerülnek kihirdetésre. A végleges, a törvényi megerősítés során jóváhagyott értesítést minden államnak az OECD, mint letéteményes részére a ratifikációt követően át kell adni. Az értesítések végleges szövegei (így a magyar, valamint a partnerállamok értesítései is) az OECD, mint letéteményes informatikai rendszerében is megjelennek, amelyhez az államok hozzáférése biztosított.

A Megállapodás tartalmát tekintve törvényhozási tárgyat érint, ezért a nemzetközi szerződések megkötésének alkotmányos szabályai és a jogalkotás rendjének törvényi előírásai szerint kihirdetésére törvényben van mód.

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. §-a alapján az Indokolások Tárában közzétételre kerül.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1–2. §-okhoz

A törvényjavaslat 1. és 2. §-ai tartalmazzák az Országgyűlés felhatalmazását a Multilaterális Adóegyezmény kötelező hatályának elismerésére, valamint rendelkezik annak kihirdetéséről.

A 3. §-hoz

A törvényjavaslat 3. §-a és a mellékletek tartalmazzák a Multilaterális Adóegyezményt, valamint a Magyarország választásait és fenntartásait tartalmazó értesítés hivatalos magyar fordítását és hiteles angol nyelvű szövegét.

A Magyarország számára kötelezettségeket tartalmazó, választásait megfogalmazó értesítés a következőket tartalmazza.

Magyarország notifikációjában 74 egyezményt jelölt meg, továbbá a Multilaterális Adóegyezmény rendelkezései közül kizárólag a minimum sztenderdeket, a transzferár kapcsolódó kiigazítás elfogadását, valamint a választottbírói eljárás bevezetését vállalta, minden egyéb rendelkezésnél fenntartást jelentve be. Minimum-sztenderdeknek azokat a rendelkezéseket nevezzük, amik alól a Multilaterális Adóegyezmény aláírásával fenntartást nem lehet tenni, tehát azok kötelezően választandók. A Magyarország által megjelölt rendelkezések tartalma az alábbi.

Az adóegyezmények preambuluma kiegészítése (Multilaterális Adóegyezmény 6. cikk)

A Multilaterális Adóegyezmény által módosuló adóegyezmények preambuluma kiegészül azzal, hogy az adóegyezmények célja a kettős adóztatás elkerülése anélkül, hogy lehetőséget teremtsen az adókiárástól, illetve adóelkerülésen keresztüli adómentességre, illetve csökkentett mértékű adózásra (ideértve azokat

az adóegyezmények kedvezményeivel visszaélésre létrehozott konstrukciókat, amelyek célja, hogy harmadik államokban illetőséggel bíró személyek közvetetten részesüljenek az adóegyezmény nyújtotta kedvezményekből).

Ahogy az a fentiekben bemutatásra került, egy adott adóegyezmény csak akkor egészül ki a bemutatott fordulattal, ha a két állam megjelölte egymást, és az egyezmény ezt a fordulatot még nem tartalmazza.

Az adóegyezménnyel való visszaélés megakadályozása (Multilaterális Adóegyezmény 7. cikk)

A Multilaterális Adóegyezmény egy új, általános adóelkerülés elleni szabályt iktat be az adóegyezményekbe, amely az egyezmények nyújtotta kedvezményekkel történő visszaélés megakadályozását célozza. Két változat került kidolgozásra, amelyek közül az aláíró államok választhatnak. Az egyik változat a rövidebb és egyszerűbb ún. elsődleges cél teszt (angol elnevezéssel Principle Purpose Test, a továbbiakban: PPT szabály), a másik változat az igen bonyolult kedvezmények korlátozására vonatkozó szabály (angol elnevezéssel Limitation of Benefits, a továbbiakban: LOB szabály). Az államok többsége – Magyarországhoz hasonlóan – a LOB bonyolultsága miatt a PPT szabály alkalmazását részesíti előnyben. Ennek lényege, hogy ha egy adózó valamely ügyletének fő célja vagy fő céljainak egyike az adóegyezmény kedvezményeinek (például alacsonyabb forrásadó kulcs) a megszerzése, akkor az eset összes körülményét – beleértve annak gazdasági racionalitását is – mérlegelve meg lehet tőle tagadni ennek az adóegyezményi kedvezménynek az alkalmazását. A rendelkezés célja a visszaélés jellegű magatartások visszaszorítása.

A Multilaterális Adóegyezményhez tett notifikációban tett választásnak megfelelően a kétoldalú adóegyezmények kiegészülnek az elsődleges cél teszttel. Hasonló szabály egyébként már számos, utóbbi években kötött egyezményünkben megtalálható, így például tartalmaz az elsődleges cél teszttel közel azonos szabályt a mexikói, liechtensteini, szaúd-arábiai, ománi, bahreini, izraeli egyezményünk.

Vitarendezés hatékonyabbá tétele – Kölcsönös egyeztető eljárás (Multilaterális Adóegyezmény 16. cikk)

A Multilaterális Adóegyezmény az adóegyezmények mintájául szolgáló OECD Modellegyezmény kölcsönös egyeztető eljárásról szóló 25. cikk első három bekezdéseinek szövegét emeli át az adóegyezményekbe (természetesen ott, ahol ez az első három bekezdés nem szerepel, vagy nem a modellszövegnek megfelelően szerepel). Az első bekezdés szerint az adózó nem csak az illetőség államában nyújthatja be a vitarendezési kérelmét, hanem a másik országban is. Az aláíró államok választhatják ugyanakkor azt is, hogy az adózó csak az illetőség államában nyújthatja be a vitarendezési kérelmét, de az adott állam megfelelő eljárást dolgoz ki arra, hogy minden esetben értesíti a másik államot. Magyarország ezen utóbbi megoldást választotta. A minimum-sztenderd egyéb elemeit (a két állam megállapodásra való törekedését, a megállapodás végrehajtásának kötelezettségét az elévülési időn túl is, illetve a két állam egyéb kérdésekben történő együttműködési készségének a kifejezését) az egyezményhálózatunk – néhány kivétellel – már most is tartalmazza.

Kapcsolt vállalkozások közötti nyereségkiigazítás (Multilaterális Adóegyezmény 17. cikk)

A 17. cikk az OECD Modellegyezmény kapcsolt vállalkozásokkal foglalkozó 9. cikkének 2. bekezdését ülteti át a bilaterális adóegyezményekbe, ami a szokásos piaci árral összefüggő nyereségkiigazításra vonatkozik. A rendelkezés kapcsán a notifikációban fenntartást nem lehetett tenni, azaz szintén kötelezően választandó eleme a Multilaterális Adóegyezménynek.

A rendelkezés az előző ponthoz hasonlóan szintén a vitás helyzetek egyszerűbb rendezését célozza. Tartalma, hogy amennyiben az egyik szerződő állam szokásos piaci árral összefüggő adóalap-kiigazítást végzett egy vállalkozásnál, akkor a másik szerződő államnak is ennek megfelelő, ellenkező irányú kiigazítást kell tennie, amennyiben az első kiigazítás megfelelt az egyezménynek. Ilyen rendelkezés az adóegyezményeink nagy részében jelenleg is szerepel, évek óta általánosan követett nemzetközi gyakorlatot tükröz.

A kötelező adóügyi választottbíráskodás bevezetése (Multilaterális Adóegyezmény 18–26. cikkek)

A nemzetközi adóügyi vitarendezés választottbírási eljárással (arbitrációval) való kiegészítése a 2019-es törvényalkotás során beépítésre került a hazai szabályozásba az európai uniós adóügyi vitarendezési mechanizmusokról szóló, 2017. október 10-i 2017/1852 EU európai tanácsi irányelv (a továbbiakban: EU Vitarendezési Irányelv) kötelező átültetésével. Az átültetés az adó- és egyéb közterhekkel kapcsolatos nemzetközi közgazdasági együttműködés egyes szabályairól szóló 2013. évi XXXVII. törvényben valósult meg. Ez érdemben azt jelenti, hogy amennyiben egy adózó jövedelmét két EU tagállam is megadóztatja, és kettős adóztatás jön létre, akkor az ebből

származó vitát a tagállamok hatóságainak először egymás között kell próbálniuk megoldani, amennyiben azonban erre meghatározott határidőn belül nem kerül sor, akkor a vitát a tagállamok képviselőiből és független szakértőkből álló választottbírószám elé kell terjeszteni. Ez a testület a tagállamokra kötelező döntést hozhat, felette az Európai Bíróság örökdik.

Amennyiben a vitát képező adókérdésben az államok egyeztetésével párhuzamosan vagy azt megelőzően jogerős magyar bírósági döntés születik, akkor a vitarendezési eljárást fel kell függeszteni a választottbírószámi eljárással együtt. Arbitráció nélkül az egyes országokat nem lehet rákényszeríteni, hogy egy kettős adóztatási helyzetben feladják az adóztatási pozíciójukat, függetlenül attól, hogy az megfelel-e a vonatkozó egyezmény rendelkezéseinek. Ugyanez ez fordítva is igaz, Magyarország adóztatási jogának gyakorlását sem tudja egy külföldi partnerország befolyásolni.

A hatékonyabb vitarendezés témakörén belül a Multilaterális Adóegyezmény lehetőséget biztosít arra, hogy a kétoldalú adóegyezmények kiegészítésre kerüljenek a választottbírószámi eljárás jogintézményével. Tekintettel arra, hogy a jogintézmény bevezetése a hazai szabályozásban megtörtént, az arbitráció elfogadása a Multilaterális Adóegyezményben nem eredményezne jelentős feladatnövekedést, ugyanakkor szolgálhatja Magyarország érdekeit egy-egy nemzetközi jogvita során.

A Multilaterális Adóegyezményben az arbitrációról szóló rendelkezések megjelölése az EU-n kívüli, harmadik államokkal való vitáinkban tenné lehetővé a hatékonyabb vitarendezést. A jelenlegi információk alapján az EU-tagokon kívül 7 olyan állam van (Ausztrália, Kanada, Japán, Liechtenstein, Szingapúr, Svájc, Egyesült Királyság), amelyekkel az arbitráció – annak kölcsönös választása okán – megvalósítható lehet.

Az arbitrációhoz kapcsolódóan az értesítés az alábbi választásokat, illetve fenntartásokat fogalmazza meg.

- Ha az ügy érdemét tekintve bíróság döntést hozott, választottbírószámi eljárás nem folytatható le, illetve amennyiben folyamatban van, azt meg kell szüntetni [Multilaterális Adóegyezmény 19. cikk (12) bekezdés alapján].
- A választottbírószámi eljárás során a szerződő államok illetékes hatóságai valamennyi, a döntés meghozatalához fontos információt megküldik a bíróság tagjainak, akik a megküldött információk alapján hozzák meg döntésüket [Multilaterális Adóegyezmény 23. cikk (2) bekezdés alapján].
- A választottbírószám döntése nem kötelező az adóegyezmény szerződő államaira és nem kell azt végrehajtani, amennyiben a szerződő államok illetékes hatóságai a választottbírószám döntését követő három hónapon belül valamennyi vitatott kérdést érintően eltérő megegyezésre jutnak [Multilaterális Adóegyezmény 24. cikk (2) bekezdés alapján].
- További fenntartásként jelölte meg Magyarország [Multilaterális Adóegyezmény 28. cikk (2) bekezdés a) pontja alapján], hogy nem lehet a választottbírószámi eljárást lefolytatni, amennyiben
  - az ügy az EU Vitarendezési Irányelvének vagy a Választottbírószámi Egyezménynek a hatálya alá tartozik;
  - a megállapított jövedelemmel vagy vagyonnal összefüggésben adócsalás, szándékos mulasztás vagy vétkes gondatlanság okán büntetés került kiszabásra a 2013. évi XXXVII. törvény 41/J. § (12) bekezdésében foglaltaknak megfelelően;
  - a szerződő államok illetékes hatóságai úgy döntenek, hogy az ügy nem alkalmas arbitrációra;
  - a vita olyan kérdésre vonatkozik, amely 2018. január 1-jét megelőzően kezdődött adóévben keletkezett jövedelmet vagy vagyont érint.
- A választottbírószámi eljárás olyan ügy esetében, amelyet a Multilaterális Adóegyezmény hatályba lépése előtt terjesztettek valamely fél illetékes hatósága elé, csak akkor kerülhet alkalmazásra, amennyiben a szerződő felek az eljárás alkalmazásában megállapodnak (Multilaterális Adóegyezmény 36. cikke alapján).

A 4. §-hoz

E § a törvény hatálybalépéséről rendelkezik.

Az 5. §-hoz

E § a törvény végrehajtásáért felelős minisztert nevezi meg.

Végső előterjesztői indokolás

a Montrealban, 1999. május 28-án kelt, a nemzetközi légi fuvarozásra vonatkozó egyes jogszabályok egységesítéséről szóló Egyezmény 2019. évi módosításáról szóló, a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet által kiadott, 2019. június 28-án kelt, LE 3/38.1-19/50 számú Tagállami Értesítő és a Montrealban, 1999. május 28-án kelt, a nemzetközi légi fuvarozásra vonatkozó egyes jogszabályok egységesítéséről szóló Egyezmény 2019. évi módosításáról szóló, a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet által kiadott, 2019. október 11-én kelt, LE 3/38.1-19/70 számú Tagállami Értesítő kihirdetéséről szóló 2021. évi IV. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A törvényjavaslathoz tartozó indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. §-a alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

1999. május 28-án, Montrealban került sor a nemzetközi légi fuvarozásra vonatkozó egyes jogszabályok egységesítéséről szóló Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) létrehozására. Az Egyezményt a Montrealban, 1999. május 28-án kelt, a nemzetközi légi fuvarozásra vonatkozó egyes jogszabályok egységesítéséről szóló Egyezmény kihirdetéséről szóló 2005. évi VII. törvény hirdette ki. Az Egyezmény meghatározza a légifuvarozók felelősségét az utasok, áru és poggyászt ért károk esetén. Az utasokat megillető kártérítési összegek felső határai a Nemzetközi Valutaalap tagjainak szabadon használható pénznemében, SDR-ben (Special Drawing Rights – Különleges Lehívási Jogok) kerülnek meghatározásra.

A Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet (International Civil Aviation Organization; a továbbiakban: ICAO) a 2019. június 28-án kelt LE3/38.1-19/50 számú Tagállami Értesítő útján értesítette a Szerződő Államokat, hogy a felelősség felső határának revíziójára került sor. Ezt követően az ICAO a 2019. október 11-én kelt, LE 3/38.1-19/70 számú Tagállami Értesítő útján tájékoztatta a tagállamokat, hogy 2019. december 28-tól az Egyezmény 2019. évi módosításának eredményeként a nemzetközi légi fuvarozásban új kártérítési határösszegek léptek hatályba, és felhívta a tagállamokat, hogy nemzeti jogukat hozzák összhangba a módosításokkal.

A törvényjavaslat célja az Egyezmény 2019. évi módosításáról szóló, az ICAO által a légifuvarozók felelősségébe tartozó áru és poggyászt ért károk esetén az utasokat megillető kártérítési összegek felső határai tárgyában kiadott Tagállami Értesítők (a továbbiakban: Tagállami Értesítők) kihirdetése.

*RÉSZLETES INDOKOLÁS***1. §**

A Tagállami Értesítők tartalmukat tekintve – a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 4. §-a alapján – törvényhozási tárgykört érintő szabályokat tartalmaznak, ezért a nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról szóló 2005. évi L. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 7. § (2) bekezdése és 9. §-a szerint a kihirdetés az Országgyűlés hatáskörébe tartozik. Az Egyezmény 2019. évi módosítása Magyarország vonatkozásában 2019. december 28-án nemzetközi jogilag hatályba lépett, ezért az Nsztv. 15. § (4) bekezdésének megfelelően a kihirdető jogszabály nem tartalmazza a kötelező hatály elismerésére adott felhatalmazást.

2. §

Az Nsztv. 10. § (1) bekezdés b) pontjának megfelelően a törvény 1. melléklete a Tagállami Értesítők hivatalos magyar nyelvű fordítását, a 2. melléklete a hiteles angol nyelvű szövegét tartalmazza.

3. §

Hatályba léptető rendelkezés. Az Egyezmény 2019. évi módosítása Magyarország vonatkozásában 2019. december 28-án nemzetközi jogilag hatályba lépett, ezért a nemzetközi jogi kötelezettség keletkezésének időpontja az Nsztv. 15. § (4) bekezdésének megfelelően a jogszabály címe alatt zárójelben kerül feltüntetésre.

4. §

Az Nsztv. 10. § (1) bekezdés f) pontjának megfelelően e rendelkezés tartalmazza a Megállapodás végrehajtásáért felelős szerv megjelölését. A törvény végrehajtásához szükséges intézkedésekről és az Egyezmény módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt hiteles angol nyelvű szövegének és annak hivatalos magyar nyelvű fordításának közzétételéről a közlekedésért felelős miniszter gondoskodik.

Végző előterjesztői indokolás

a Magyarország Kormánya és a Finn Köztársaság Kormánya között a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Finn Köztársaság Kormánya között a beruházások védelméről szóló megállapodás megszűnéséről szóló megállapodás kihirdetéséről szóló 2021. évi V. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Az Európai Unió Bírósága (továbbiakban: a Bíróság) 2018. március 6. napján hirdette ki ítéletét a Szlovák Köztársaság kontra Achmea BV (C-284/16. számú) ügyében. A Bíróság megállapítása szerint az Európai Unió működéséről szóló szerződés 344. és 267. cikkei úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes a tagállamok között létrejött nemzetközi beruházásvédelmi megállapodásokban szereplő választottbírói klauzula, amelynek értelmében a tagállamok egyikének beruházója, a másik tagállamban létesített beruházásokra vonatkozó vita esetén ezen utóbbi tagállammal szemben választottbírói eljárás indíthat. A Bíróság szerint az EU-n belüli kétoldalú beruházási megállapodásokban megállapított, beruházó-állam választottbírói kikötések aláássák az uniós szerződések által biztosított jogorvoslati rendszert, és ezáltal veszélyeztetik az uniós jog autonómiáját, hatékonyságát, elsőbbségét és közvetlen hatályát, illetve a tagállamok közötti kölcsönös bizalom elvét. Az uniós jognak való megfelelés érdekében a tagállamok vállalták, hogy megszüntetik az összes kétoldalú beruházásvédelmi egyezményüket plurilaterális vagy amennyiben úgy hatékonyabb, bilaterális módon.

A Megállapodás a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Finn Köztársaság Kormánya között a beruházások védelméről szóló megállapodás megszűnését eredményezi, biztosítva ezzel az Európai Unió jogával való összhangot, az Európai Unió Bíróságának 2018. március 6. napján kihirdetett, C-284/16. számú ügyben hozott ítéletének megfelelően.

A Megállapodás egyik legfőbb rendeltetése, hogy rendelkezik a megszűnő megállapodás hatályvesztésre vonatkozó rendelkezésének további joghatás nélküli megszűnéséről. Ezáltal megfelelően biztosított, hogy a kétoldalú beruházásvédelmi megállapodás a felmondást követően ne legyen alkalmas további joghatás kiváltására.

A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. §-ában, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontjában foglaltakra tekintettel az indokolás közzétételre kerül.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. és 2. §-hoz

A Megállapodás a nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról szóló 2005. évi L. törvény (a továbbiakban: Nszt.) 2. § a) pontja szerinti nemzetközi szerződésnek minősül, arra ennek megfelelően az Nszt. előírásai vonatkoznak.

Az Nszt. 7. § (1) bekezdés a) pontjára és (3) bekezdés b) pontjára való tekintettel a nemzetközi szerződés kötelező hatályának elismerésére akkor kerülhet sor, ha a szerződés szövegének ismeretében az Országgyűlés, feladat- és hatáskörébe tartozó nemzetközi szerződés esetében erre felhatalmazást ad.

A Megállapodás hatálybalépése érdekében annak kötelező hatályát az Országgyűlés – a Megállapodás kihirdetéséről szóló törvény elfogadása útján – ismeri el.

A 3. §-hoz

A 3. § (1) bekezdése szerint a Megállapodás hivatalos magyar nyelvű fordítását az 1. melléklet tartalmazza. A 3. § (2) bekezdése szerint a Megállapodás hiteles angol nyelvű szövegét a 2. melléklet tartalmazza.

A Megállapodás 1. bekezdése szerint a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Finn Köztársaság Kormánya között a beruházások védelméről szóló, 1988. június 6-án, Budapesten aláírt megállapodás hatályát veszti.

A 2. bekezdés rendelkezik arról, hogy e Megállapodás Felei megállapodnak abban, hogy az 1. bekezdésben említett megállapodás 13.3. Cikke, amely kiterjeszti a védelmet a felmondás időpontját megelőzően végrehajtott beruházásokra, szintén hatályát veszti és nem válthat ki joghatást a Megállapodás hatálybalépését követően. Ezáltal megfelelően biztosított, hogy a kétoldalú beruházásvédelmi megállapodás a megszűnését követően ne legyen alkalmas további joghatás kiváltására.

A 3. bekezdés szerint Finnország Külügyminisztériumának jegyzéke és Magyarország Kormányának válaszejegyzéke hozza létre a Megállapodást.

A 4. bekezdés rendelkezik arról, hogy a Megállapodás Magyarország Kormánya válaszejegyzékének kézhezvételét követő harmincadik (30) napon lép hatályba.

A 4. §-hoz

A 4. § a törvény hatálybalépéséről rendelkezik.

Az 5. §-hoz

Az 5. § a törvény végrehajtásáért felelős minisztert nevezi meg.

A 6. §-hoz

A 6. § a Magyar Népköztársaság Kormánya és a Finn Köztársaság Kormánya között a beruházások védelméről szóló megállapodás kihirdetéséről szóló 91/1989. (VIII. 17.) MT rendelet hatályvesztéséről rendelkezik.

Végső előterjesztői indokolás**a Magyarország Kormánya és a Koszovói Köztársaság Kormánya között a beruházások ösztönzéséről és kölcsönös védelméről szóló megállapodás kihirdetéséről szóló 2021. évi VI. törvényhez***ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS*

A Magyarország Kormánya és a Koszovói Köztársaság Kormánya között a beruházások ösztönzéséről és kölcsönös védelméről szóló Megállapodás (a továbbiakban: Megállapodás) létrehozásának célja a két ország közötti gazdasági kapcsolatok fejlesztése, elősegítése, különösen az egymás területén megvalósuló beruházási tevékenység feltételeinek kedvezőbbé, biztonságosabbá tételével és így a beruházások ösztönzésével.

A két ország között létrejött beruházásvédelmi megállapodás jogi kereteket teremt az egymás területén megvalósuló beruházások tekintetében. Meghatározza a beruházás fogalmát, megfogalmazza a kedvező beruházási feltételek megteremtésének szükségességét. A Megállapodás a beruházók beruházási vitáival kapcsolatban az igazságos és méltányos elbánást írja elő. Lényeges rendelkezés a nemzeti elbánás és a legnagyobb kedvezmény elv alkalmazásának előírása, megadva az indokolt kivételeket (pl. integráció keretében nyújtott kedvezmények). Rendelkezik a keletkezett jövedelmek átutalásáról, az esetleges államosítás esetén követendő gyakorlatról. A Megállapodás rendelkezik a Szerződő Felek, valamint a beruházó és az állam között keletkezett viták rendezésének módjairól.

A Megállapodás egyik legfőbb rendeltetése, hogy a két ország beruházói számára biztosítottak legyenek a beruházásaik védelmét jelentő jogi garanciális elemek. A beruházók számára különösen fontos az esetlegesen – akár az állammal szemben is – felmerülő jogviták tisztességes, pártatlan választottbíráskodás mellett történő rendezése. Többek között ennek garanciáit is nyújtja a Megállapodás.

Magyarország és a Koszovói Köztársaság között a tárgyalások a 35/2011. (IV. 22.) ME határozat és az Európai Bizottság 2017. május 10-én kiadott határozata alapján történtek. A Megállapodás aláírására Szijjártó Péter külgazdasági és külügyminiszter által, 2020. október 29-én, Budapesten került sor.

Jelen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. §-a alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

*RÉSZLETES INDOKOLÁS***Az 1. és 2. §-hoz**

A Megállapodás a nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról szóló 2005. évi L. törvény (a továbbiakban: Nszt.) 2. § a) pontja szerinti nemzetközi szerződésnek minősül, arra ennek megfelelően az Nszt. előírásai vonatkoznak.

Az Nszt. 7. § (1) bekezdés a) pontjára és (3) bekezdés b) pontjára való tekintettel a nemzetközi szerződés kötelező hatályának elismerésére akkor kerülhet sor, ha a szerződés szövegének ismeretében az Országgyűlés feladat- és hatáskörébe tartozó nemzetközi szerződés esetében az Országgyűlés erre felhatalmazást ad.

Az aláírást követően a Megállapodás hatálybalépése érdekében annak kötelező hatályát az Országgyűlés – a Megállapodás kihirdetéséről szóló törvényjavaslat elfogadása útján – ismeri el. A Kormány így a Megállapodás szövegének végleges megállapítását követően a törvényjavaslatot benyújtotta az Országgyűlésnek a Megállapodás kötelező hatályának elismerésére vonatkozó felhatalmazás megadása céljából.

A 3. §-hoz

A 3. § (1) bekezdése szerint a Megállapodás hiteles magyar nyelvű szövegét az 1. melléklet tartalmazza. A 3. § (2) bekezdése szerint a Megállapodás hiteles angol nyelvű szövegét a 2. melléklet tartalmazza.

A 4. §-hoz

A 4. § a törvény hatálybalépéséről rendelkezik.

Az 5. §-hoz

Az 5. § a törvény végrehajtásáért felelős minisztert nevezi meg.

Az 1. és a 2. melléklethez

A Megállapodás 1. cikke a fogalmi meghatározásokat tartalmazza. Lényeges, hogy a „beruházó” fogalmi meghatározása alapján biztosított a Megállapodásban rögzített védelmi és garancia rendszer. A Megállapodás a beruházó által a másik szerződő fél területén létrehozott beruházásai tekintetében alkalmazandó. A beruházás fogalma szélesen definiált, példaként beruházásnak minősül egy külföldi befektető gazdasági társaságban való részesedése, a gazdasági tevékenység megvalósításához vásárolt ingatlan, olyan jog vagy kedvezmény, ami a külföldi befektetőt megilleti.

A 2. cikkben a felek nyilatkoznak az egymás területén való beruházások ösztönzéséről és számukra kedvező üzleti környezet biztosításáról. Továbbá vállalásokat tesznek a tisztességes és méltányos elbánás biztosításáról a másik fél beruházásainak és beruházóinak számára. Emellett teljes körű biztonságot biztosítanak a másik fél területén megvalósult beruházásoknak.

A 3. cikkben lényeges új szabályozási elemet tartalmaz: rögzíti a Felek szabályozási jogát. E szerint a Megállapodás rendelkezései nem befolyásolják a Felek azon jogát, hogy a jogos szakpolitikai céljaik eléréséhez szükséges szabályozási intézkedéseket fogadjanak el olyan területeken, mint a közegészségügy, a biztonság, a környezet és a közkerölcs védelme, a szociális védelem vagy a fogyasztóvédelem stb. A szabályozási keretnek a beruházás szempontjából negatív változása sem feltétlenül jelenti a Megállapodás megsértését. A Megállapodás rendelkezést tartalmaz továbbá az esetlegesen korábban nyújtott állami támogatást illetően.

A 4. cikk a diszkriminációmentesség, a nemzeti és a legnagyobb kedvezményes elbánás elvét rögzíti. A nemzeti elbánás elve szerint a külföldi beruházót a fogadó állam nem részesítheti hátrányosabb elbánásban, mint amelyet a gazdaság hazai szereplőinek biztosít. A legnagyobb kedvezmény elve alapján a szerződő államok beruházói kölcsönösen jogosultak azokra a kedvezményekre, amelyeket egy harmadik ország beruházója megkapott vagy meg fog kapni a beruházást fogadó országban. A legnagyobb kedvezmény elve alól kivételt képeznek azok a kedvezmények, amelyeket az egyik szerződő fél egy harmadik ország beruházójának vámunióban, szabadkereskedelmi övezetben, pénzügyi unióban, többoldalú beruházásvédelmi megállapodásban való részvétele kapcsán ad. Rögzítik továbbá a Felek, hogy más nemzetközi beruházási szerződésekben és egyéb kereskedelmi megállapodásokban lefektetett lényeges kötelezettségek önmagukban nem minősülnek „elbánásnak”, ezért azok, a Fél e kötelezettségekből fakadóan elfogadott vagy fenntartott intézkedése hiányában nem jelentik a cikkben foglalt kötelezettség megsértését.

Az 5. cikk rendelkezik az elszenvedett veszteségek rendezése érdekében biztosított kártalanítás feltételeiről. A cikk értelmében egyik félnek a másik fél beruházóját vagy beruházását ért háború, fegyveres összeütközés, országos szükségállapot, felkelés, lázadás, zavargás vagy egyéb hasonló esemény miatt a másik Szerződő Fél területén veszteséget szenvednek, az utóbbi Szerződő Fél azért kártalanítást kell, hogy fizessen.

A 6. cikk rögzíti a kisajátítás szabályait. A külföldi által megvalósított beruházást nem államosíthatják, nem sajátíthatják ki vagy vonhatják olyan intézkedés/ek alá, amelynek hatása egyező az államosítással vagy a kisajátítással. Annak megítélése, hogy a hozott intézkedés vagy intézkedés sorozat a kisajátítással azonos hatású-e, tényeken alapuló, eseti elbírálást igényel, amelynek szempontjait a Megállapodás rögzíti. Az előírás alól kivételt képez a közérdekből történő kisajátítás. Ebben az esetben a kisajátítás jogszerűen, hátrányos megkülönböztetéstől mentesen, késedelem nélkül, megfelelő és tényleges kártalanítás mellett történhet. A kisajátítás napjától a tényleges kártalanítás megtörténtéig napjáig kereskedelmileg indokolt mértékű kamat jár. A kártalanítás késedelem nélkül teljesítendő, ténylegesen hozzáférhetőnek, szabadon átváltható pénznemben szabadon átutalhatónak kell lennie.

A 7. cikk a beruházásból származó jövedelmek átutalásának szabadságát rögzíti, felsorolva azon fizetéseket, amelyek esetében szabad az átutalás. Az átutalásokat szabadon átváltható pénznemben vagy a beruházás pénznemében kell késedelem nélkül teljesíteni, a beruházást fogadó állam területén teljesítendő közterhek befizetését követően.

A 8. cikk a beruházáshoz kapcsolódó jogátruházás kérdéseit szabályozza. Az átruházott jogok és követelések nem haladhatják meg a beruházó eredeti jogait és követeléseit.

A 9. cikk az egyik szerződő állam és a másik szerződő állam beruházója között, az egyik szerződő állam területén lévő beruházásával kapcsolatban keletkezett viták rendezésének módját adja meg. A keletkezett vitát a vitában álló feleknek peren kívül, barátságos módon, konzultáció útján kell egymással rendezniük. Az egyik szerződő fél beruházója írásban kéri a másik szerződő felet a konzultációs vitarendezésre megadva a tényállást, a kifogással élő beruházó megállapításait, a bizonyítékokat és a feltételezett jogalapot egyaránt.

Amennyiben a vitát hat hónapon belül nem sikerül rendezni, a beruházó fordulhat a beruházást fogadó állam bíróságához, vagy a Beruházási Viták Rendezésének Nemzetközi Központjához (ICSID), vagy ad hoc választott bírósághoz, amely vagy az ENSZ Nemzetközi Kereskedelmi és Jogi Bizottságának szabályai alapján jött létre vagy a Beruházási Viták Rendezése Központjának Titkársága által az eljáráshoz szükséges kiegészítő intézkedések szabályai szerint. A vitában résztvevő felek megállapodása szerint bármely más vitarendezési forma keretében is történhet a vitarendezés. A fenti vitarendezési módok útján való igényérvényesítés kizárja, hogy a beruházó másik fórumhoz is kérelemmel forduljon az adott ügyben. A panasznak a megadott időn belüli benyújtásának elmulasztása jogvesztéssel jár. A választottbíróság által meghozott döntés végleges és kötelező érvényű a vitában résztvevő felek számára és azt az érintett szerződő állam jogszabályaival összhangban kell végrehajtani.

A beruházó által a vitarendezés céljából választható, fent említett választottbíróságok nem rendelkeznek hatáskörrel arra, hogy megállapítsák egy adott sérelmezett intézkedésnek a beruházást fogadó ország joga szerinti jogszerűségét. A választottbíróságnak a Felek bíróságai és hatóságai által követett és alkalmazott fennálló jogértelmezést kell elfogadnia és a választottbíróság hazai jogra vonatkozó értelmezése nem köti az adott Fél bíróságait és hatóságait.

A hazai, külföldön beruházást végrehajtó vállalkozások védelmében különösen nagy jelentőségű a választottbíráskodás lehetőségének biztosítása. Az Európai Unió tagországai számára legfontosabb kereskedelmi partnerekkel önálló vagy szabadkereskedelmi megállapodás keretében kitérő beruházási megállapodást a tagországok által adott felhatalmazás alapján az Európai Bizottság tárgyal. Átmeneti időre szólóan a tagországok létrehozhatnak kétoldalú beruházásvédelmi megállapodásokat azon harmadik országokkal, amelyekkel az Európai Bizottság nem rendelkezik tárgyalási felhatalmazással. Így figyelembe kell vennünk azt a tényt, hogy Magyarország kétoldalú keretben beruházásvédelmi megállapodást – megfelelő hazai és az Európai Bizottság által adott felhatalmazás alapján – csak fejlődő, legkevésbé fejlett, illetve átmeneti gazdaságú országokkal köthet, ahol a jogrend és a jogbiztonság nem minden esetben éri el a fejlett országokban meglévő szintet. Kiemelendő, hogy a beruházásvédelmi megállapodások lényegét, értelmét éppen a beruházó tulajdonának védelmét szolgáló választottbíráskodás lehetősége jelenti. Ezért fontos, hogy a megállapodások tartalmazzák a beruházók védelmét szolgáló legfőbb garanciális elemet.

A Szerződő Felek közötti jogviták rendezésének módját adja meg a Megállapodás 10. cikke. A Szerződő Felek között a Megállapodás értelmezésével és alkalmazásával kapcsolatban felmerült jogvitákat tárgyalások, konzultációk útján rendezik. Amennyiben hat hónapon belül nem sikerül rendezni a vitás kérdést, úgy azt háromtagú választottbíróság elé kell terjeszteni. A cikk rendelkezik a választottbíróság létrehozásának módjáról. A választottbíróság döntése végleges és kötelező mindkét fél számára.

A 11. cikk az információk átláthatóságáról és közzétételéről szól. E cikk rendelkezik a Szerződő Felek egymás beruházóit és azok beruházásait esetlegesen érintő jogszabályaival, nemzetközi megállapodásaival kapcsolatos tájékoztatási kötelezettségéről.

A 12. cikk értelmében a Megállapodás rendelkezései nem szabhatják gátját annak, hogy a beruházó más két- vagy többoldalú nemzetközi szerződés alapján a Megállapodásban biztosítottnál kedvezőbb elbánásban részesüljön.

A 13. cikk a Megállapodás alkalmazhatóságáról rögzíti, hogy a Megállapodás rendelkezései nem alkalmazhatóak olyan jogviták vagy követelések esetén, amelyek a hatálybalépés előtt merültek fel, vagy amelyeket a hatálybalépés előtt rendeztek.

A 14. cikk a Megállapodás értelmezésével vagy alkalmazásával kapcsolatos egyeztetések körét szabályozza.

A 15. cikk a Szerződő Felek intézkedéseinek a Megállapodás alóli általános kivételeit és azok feltételeit határozza meg. Fizetési mérleg problémák alapján rendkívüli intézkedések hozhatóak. Ezen különleges körülmények között

hozott intézkedéseknek azonban méltányosnak kell lenniük, nem alkalmazhatóak önkényesen, sem indokolatlan hátrányos megkülönböztetésként és az intézkedésekről, azok mibenlétéről és várható időtartamáról a másik Szerződő Felet értesíteni kell. A Szerződő Felek megállapodtak abban is, hogy a Megállapodás 9. cikke szerinti vitarendezés nem minősül elbánnak, preferenciának vagy kiváltságnak.

A 16. cikk a záró rendelkezéseket tartalmazza. Rendelkezik a hatálybalépés, időbeli hatály megszűnés és módosítás kérdéseiről. Magyarországnak az Európai Unió tagságával kapcsolatban rögzíti, hogy a Megállapodás nem sértheti Magyarország Európai Unióban betöltött tagságából eredő kötelezettségeit és ezeknek a kötelezettségeknek alárendelt.

A Megállapodás tíz éves időtartamra szól, ami automatikusan meghosszabbodik, hacsak valamelyik Szerződő Fél a tíz éves időtartam lejárta előtt legalább egy évvel vagy azt követően bármikor írásban fel nem mondja. A beruházások biztonsága érdekében arról is rendelkeztek a Szerződő Felek, hogy a Megállapodás felmondása előtt megvalósult beruházásokra vonatkozóan a Megállapodás rendelkezései a felmondást követően további tíz évig alkalmazhatóak maradnak.

A Megállapodás a Szerződő Felek közötti írásbeli megegyezéssel módosítható. Bármely módosítás a Megállapodás részét képezi és hatálybaléptetésük módja megegyező a Megállapodás hatálybaléptetésének szabályaival.

A Megállapodás az attól számított hatvan napot követően lép hatályba, hogy a két Szerződő Fél egymásnak diplomáciai csatornákon keresztül megküldte a Megállapodás hatálybalépéséhez szükséges valamennyi jogszabályi követelmény teljesüléséről szóló értesítést és a két értesítés közül a későbbit is kézhez vették.

Végző előterjesztői indokolás

a Magyarország Kormánya és a Szlovák Köztársaság Kormánya között a katonai repülés területén folytatott együttműködésről szóló Megállapodás kihirdetéséről szóló 2021. évi VII. törvényhez

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A törvényjavaslat célja a Magyarország Kormánya és a Szlovák Köztársaság Kormánya között a katonai repülés területén folytatott együttműködésről szóló Megállapodás kihirdetésével a Megállapodás kötelező hatályának elismerése.

Az egységes NATO Integrált Légvédelmi és Rakétavédelmi Rendszerében (NATO Integrated Air and Missile Defence System – NATINAMDS) a NATO légterének szuverenitását, a folyamatos reagáló képességet a NATO légterét megsértő, ellenséges tevékenységet folytató vagy repülési szabályt sértő repülőeszközök elleni tevékenységet a légvédelmi készenléti szolgálatot ellátó nemzetek légvédelmi eszközeinek összessége biztosítja. A NATINAMDS hatékonyságának növelése, a légtérrendészeti feladatok kölcsönös végrehajthatósága, egymás biztonságának szavatolása a tagállamok és a Szövetség egybehangzó érdeke, amely a szomszédos tagállamok együttműködésén alapul. Békeidőben minden európai NATO tagországnak rendelkeznie kell saját légvédelmi képességgel, biztosítva ezzel a szükséges készenléti szolgálat ellátását.

A NATINAMDS-ra vonatkozó alapvető NATO szabályokat az Észak-atlanti Tanács jóváhagyásával, azaz minden NATO tagállam egyetértésével – konszenzussal – fogadják el. Ebből következően maga az érintett tagállam is elfogadja, hogy a NATINAMDS keretében tevékenykedő külföldi légierő alapvetően a NATO szabályokat követi, így külön kormány szintű egyezményre az érintett tagállam és a feladatot vállaló tagállam között ebben a tekintetben nincsen szükség.

A NATINAMDS szabályai részletesen meghatározzák a légtérsértővel szembeni lehetséges lépéseket, a kijelölt NATO parancsnokok jogkörét, és ezen dokumentumokban kell jelezni a nemzeteknek az esetleges fenntartásaikat is.

A légtérrendészetben együttműködő két tagállam között szükség van közjogi szintű jogi kapcsolatra, amely részben a határátlépés közjogi jellegű engedélyezési kérdéskörét fedi le, másrészt a tevékenység részleteit szabályozza. Ez NATO által elrendelt feladat esetén a NATO döntésekben és NATO szabályokban testesül meg. Nem NATO által

elrendelt, de a NATO szabályait követő együttműködésben pedig kétoldalú egyezményekben ölt formát. Mivel a NATO maga nem rendelheti el, hogy egy ország megnyissa a légtérét a másik ország légtérrendészetet ellátó légijárművei előtt, ezért a NATO elvárása, hogy a szomszédos országok ezt kétoldalú megállapodásokban rendezzék.

A légtérrendészeti műveletek jogi keretei tekintetében általában kijelenthető, hogy az törvényi szinten rendezett. A magyar jogi keretek levezethetők következő rendelkezésekből:

- az Alaptörvény 45., 47. és 52. cikkei;
- a légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvény 7., 10. és 11. §-a;
- a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvény (Hvt.) 62. §-a;
- a NATO műveleti alárendeltségű légijárművek alkalmazásáról szóló 1598/2014. (XI. 4.) Korm. határozat.

A NATINAMDS rendszerben alkalmazott, illetve a légtérrendészetre (air policing) vonatkozó szövetségi direktívák szellemiségére, célkitűzéseire és előírásaira tekintettel hazánk több szomszédos országgal megállapodott, vagy tárgyalásokat kezdett a NATINAMDS légtérrendészeti feladataiban történő együttműködésről.

Romániával kétoldalú légtérrendészeti megállapodás született, amely 2008-ban lépett hatályba¹. Szlovéniával a két ország között 1996-tól érvényben lévő „Repülő és légvédelmi szakterületeken történő katonai együttműködésről” szóló megállapodás módosítása² révén, mint NATO szövetséges, 2014-től Olaszországgal együtt látjuk el a szlovén légtér védelmét. Horvátországgal 2019-ben írtunk alá ilyen megállapodást.

Egy ilyen jellegű megállapodás megkötése Szlovákiával, mint szomszédos NATO tagországgal is szükséges.

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. §-a alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. §-hoz

A Javaslat 1. §-a a nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról szóló 2005. évi L. törvény 7. § (1)–(3) bekezdésének, valamint 10. § (1) bekezdés a) pontjának megfelelően tartalmazza a Megállapodás kötelező hatályának elismerésére adott országgyűlési felhatalmazást.

A 2. és 3. §-hoz

A Javaslat 2. §-a a nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról szóló 2005. évi L. törvény 10. § (1) bekezdés b) pontjának megfelelően rendelkezik a Megállapodás kihirdetéséről. A hiteles magyar nyelvű szöveget az 1. melléklet, a hiteles angol szöveget a 2. melléklet tartalmazza.

A 4. §-hoz

A Javaslat – a Megállapodás szövegének és a korábbi megállapodás hatályon kívül helyezésének kivételével – a kihirdetését követő napon lép hatályba. A 2. §, a 3. § és a 6. §, valamint a szövegeket tartalmazó mellékletek hatályba lépése az aláírt Megállapodás hatálybalépéséhez igazodik. A Megállapodás azon utolsó írásbeli értesítés kézhezvételétől számított második hónap első napján lép hatályba, amellyel a Felek értesítették egymást a hatálybalépéshez szükséges belső jogi eljárások befejezéséről. Ennek oka, hogy a Megállapodás kötelező hatályának elismerésére a Felek által alkalmazandó alkotmányos vagy belső jogi szabályokkal és eljárásokkal összhangban kerül sor.

¹ 4/2008. (I. 19.) Korm. rendelet a Magyar Köztársaság Kormánya és Románia Kormánya közötti, a légtérrendészeti feladatokban történő együttműködésről szóló megállapodás kihirdetéséről

² 2014. évi III. törvény a Magyarország Kormánya és a Szlovén Köztársaság Kormánya közötti, a Magyar Köztársaság Kormánya és a Szlovén Köztársaság Kormánya között a repülő és légvédelmi szakterületeken történő katonai együttműködésről szóló Megállapodás módosításáról szóló Megállapodás kihirdetéséről

A Megállapodás hatálybalépésének naptári napját a külpolitikáért felelős miniszter annak ismertté válását követően a Magyar Közlönyben közzétett egyedi közleményével állapítja meg.

Az 5. §-hoz

A Javaslat 5. §-a a Megállapodás tárgyából fakadóan a honvédelemért felelős minisztert jelöli meg a megállapodás végrehajtásáért.

A 6. §-hoz

A Javaslat 6. §-a a Megállapodás szövegének megfelelően hatályon kívül helyezi a korábbi, a Magyar Köztársaság Kormánya és a Szlovák Köztársaság Kormánya között a repülő és légvédelmi szakterületeken történő katonai együttműködésről szóló, Pozsonyban, 1998. február 4-én aláírt Megállapodás megerősítéséről és kihirdetéséről szóló 1998. évi LXXVI. törvényt.

Az Indokolások Tárát az Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.

A szerkesztésért felelős: dr. Salgó László Péter.

A szerkesztőség címe: 1051 Budapest, Nádor utca 22.

Az Indokolások Tára hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a <http://www.magyarkozlony.hu> honlapon érhető el.